

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง Supply Chain ของไทยเพื่อลดผลกระทบจากภาษีนำเข้า ของสหรัฐฯ ภายหลังจากการบังคับใช้ Reciprocal Tariff

1. สถานการณ์ Reciprocal Tariff สหรัฐฯ ต่อไทย

สหรัฐฯ ได้กำหนดอัตราภาษีตอบโต้ (Reciprocal Tariff) ต่อสินค้าไทยจากเดิมร้อยละ 36 ลดลงเหลือร้อยละ 19 จากการเจรจาของทีเอ็มไทยแลนด์ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย อัตรานี้ใกล้เคียงกับประเทศคู่แข่งในอาเซียน แต่หากสินค้าถูกตรวจพบว่าเป็นสินค้าสวมสิทธิ์ ผู้ประกอบการจะต้องเสียภาษีในอัตราสูงถึงร้อยละ 40 แทน ดังนั้นไทยจึงต้องยกระดับ Supply Chain ให้สอดคล้องกับมาตรฐานกฎถิ่นกำเนิดสินค้า (Rule of Origin - ROO) และเพิ่ม Regional Value Content (RVC) เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการถูกจัดว่าสินค้าไทยเป็นสินค้าสวมสิทธิ์ และเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ ร่วมกับการสร้างภาพลักษณ์สินค้า Made in Thailand และการแก้ปัญหาสินค้าสวมสิทธิ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. กฎถิ่นกำเนิดสินค้าสหรัฐฯ และบทบาท RVC / Transshipment

2.1 หลักเกณฑ์ Non-Preferential Rule of Origin

สำหรับประเทศที่ไม่มีข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับสหรัฐฯ เช่น ประเทศไทย การกำหนดเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าจะอยู่ภายใต้หลักการ Non-Preferential Rule of Origin 3 ประการ ได้แก่

(1) Wholly Obtained or Produced (WO): สินค้าผลิตขึ้นทั้งหมดจากในประเทศเดียว

(2) Substantial Transformation (ST): สินค้ามีการแปรสภาพอย่างเป็นสาระสำคัญ จนมี ชื่อใหม่ ลักษณะใหม่ หรือการใช้งานใหม่ แต่กระบวนการที่ไม่ถือเป็นการแปรสภาพอย่างเป็นสาระสำคัญ ได้แก่ การประกอบแบบง่าย การบรรจุใหม่ และการเจียจาง จะเสี่ยงต่อการถูกปฏิเสธถิ่นกำเนิด

(3) Tariff Shift (TS): กฎการเปลี่ยนพิกัดศุลกากร หากสินค้าที่ผลิตในประเทศได้มีการแปรรูปวัตถุดิบจนทำให้พิกัดศุลกากรของสินค้าสำเร็จรูปนั้นแตกต่างจากพิกัดของวัตถุดิบ จะถือว่าสินค้านั้นได้ถิ่นกำเนิดในประเทศนั้น

2.1 หลักเกณฑ์ Regional Value Content (RVC) และความสัมพันธ์กับ Reciprocal Tariff

แม้ RVC เป็นเกณฑ์การคำนวณถิ่นกำเนิดใน FTA โดยทั่วไป แต่ในการประเมิน Non-Preferential Rule of Origin ในหลักการ Substantial Transformation และภายใต้ความเสี่ยงปัญหาสินค้าสวมสิทธิ์นั้น เกณฑ์ RVC สามารถนำมาใช้ประเมินและยืนยันการอ้างถิ่นกำเนิดไทยได้ แม้ไทยจะยังไม่มีเกณฑ์ RVC ที่ชัดเจนกับสหรัฐฯ แต่คาดว่าเกณฑ์ที่ปลอดภัยในการหลีกเลี่ยงการถูกจัดเป็นสินค้าสวมสิทธิ์อาจอยู่ที่ร้อยละ 50-60 ซึ่งสินค้าส่งออกบางรายการของไทยมี RVC ต่ำกว่าร้อยละ 40 ดังนั้นผู้ประกอบการต้องเร่งปรับปรุงกระบวนการผลิตไปสู่เกณฑ์ที่สูงกว่าร้อยละ 50-60 โดยเร็วที่สุด เพื่อลดผลกระทบจาก Reciprocal Tariff

หลักการคำนวณภาษีนำเข้า Reciprocal Tariff สำหรับสินค้าไทยแบ่งเป็น 3 กรณี ได้แก่

กรณีที่ 1: สินค้าผ่านเกณฑ์ RVC และได้รับการรับรองถิ่นกำเนิดไทย โดยใช้วัตถุดิบจากสหรัฐฯ มากกว่าร้อยละ 20 ของราคาสินค้า: ผู้ส่งออกไทยได้รับสิทธิพิเศษเสียภาษีเพียงส่วนมูลค่าที่ไม่ใช่วัตถุดิบจากสหรัฐฯ (ส่วนอื่นยกเว้นวัตถุดิบจากสหรัฐฯ $\times 19\%$)

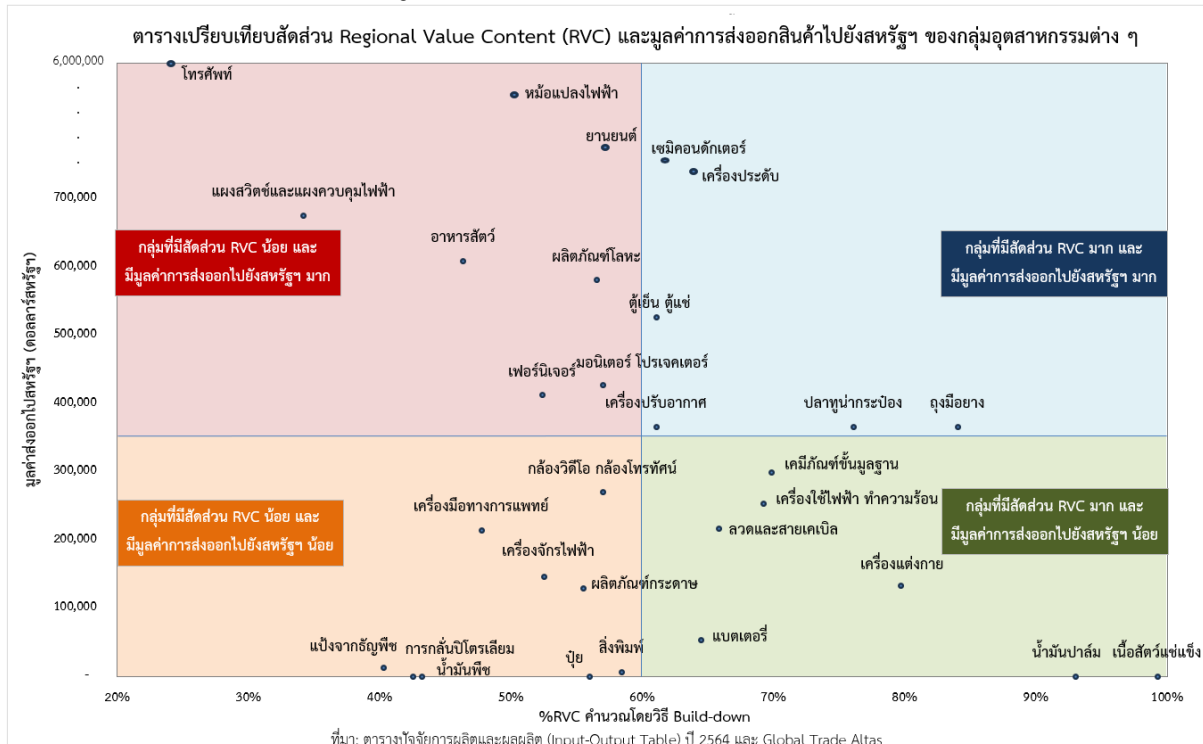
กรณีที่ 2: สินค้าผ่านเกณฑ์ RVC และได้รับการรับรองถิ่นกำเนิดไทย แต่ใช้วัตถุดิบจากสหรัฐฯ น้อยกว่าร้อยละ 20 ของราคาสินค้า: ผู้ส่งออกไทยต้องเสียภาษีนำเข้าเต็มมูลค่า (ราคาสินค้า $\times 19\%$)

กรณีที่ 3: สินค้าไม่ผ่านเกณฑ์ RVC และถูกมองว่าเป็นสินค้าสวมสิทธิ์: ผู้ส่งออกไทยต้องเสียภาษีนำเข้าเพิ่มเป็นร้อยละ 40 (ราคาสินค้า $\times 40\%$)

จากการคำนวณภาชีนำเข้าดังกล่าวแสดงให้เห็นวิธีการลดอัตราภาชีนำเข้าจากสหรัฐฯ 2 วิธี ได้แก่

- (1) การผลิตในไทยให้มากขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐาน RVC ของอุตสาหกรรมไทย
- (2) การนำเข้าวัตถุดิบจากสหรัฐฯ ใน Supply chain เพื่อใช้ในการผลิตในไทยเพิ่มขึ้น

3. กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงถูกมองว่าเป็นสินค้าสวมสิทธิ์ จากระดับ RVC ของอุตสาหกรรมไทย

จากการคำนวณสัดส่วน Regional Value Content (RVC) โดยวิธี Build-down ด้วยตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table) ปี 2564 และข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ พบว่า

กลุ่ม 1 กลุ่มที่มีสัดส่วน RVC น้อยกว่าร้อยละ 60 และมีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ มาก ได้แก่ โทรศัพท์ หม้อแปลงไฟฟ้า ยานยนต์ แผงสวิทช์และแผงควบคุมไฟฟ้า อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์โลหะ มอนิเตอร์ และโปรเจกเตอร์ และเฟอร์นิเจอร์ อาจได้รับผลกระทบมาก เนื่องจากกลุ่มสินค้าดังกล่าวไม่ผ่านเกณฑ์ ROO เสี่ยงถูกเก็บภาชีนำเข้าสูงถึงร้อยละ 40 และเป็นกลุ่มสินค้าที่พึ่งพาการส่งออกไปยังสหรัฐฯ มาก ทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาในตลาดสหรัฐฯ ลดลง อาจสูญเสียส่วนแบ่งตลาดได้

กลุ่ม 2 กลุ่มที่มีสัดส่วน RVC มากกว่าร้อยละ 60 และมีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ มาก ได้แก่ เซมิคอนดักเตอร์ เครื่องประดับ ตุ้ยมอเตอร์และตุ้ยมอเตอร์ เครื่องปรับอากาศ ปลาทุ่น และถุงมือยาง อาจได้รับผลกระทบน้อย เนื่องจากกลุ่มสินค้าดังกล่าวผ่านเกณฑ์ ROO และเป็นกลุ่มสินค้าที่พึ่งพาการส่งออกไปยังสหรัฐฯ มาก แต่อาจจะได้รับผลกระทบจากการถูกมองเป็นสินค้าสวมสิทธิ์ได้ หากปัญหาสินค้าสวมสิทธิ์ในไทยรุนแรงและไม่ได้ถูกแก้ไข

กลุ่ม 3 กลุ่มที่มีสัดส่วน RVC น้อยกว่าร้อยละ 60 และมีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ น้อย ได้แก่ กล้องวิดีโอและกล้องโทรทัศน์ เครื่องมือทางการแพทย์ เครื่องจักรไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์กระดาษ แปรงจากถัวยพืช การกลั่นปิโตรเลียม น้ำมันพืช ปุ๋ย และสิ่งพิมพ์ อาจได้รับผลกระทบน้อย แม้ว่ากลุ่มสินค้าดังกล่าวจะไม่ผ่านเกณฑ์ ROO แต่เป็นกลุ่มสินค้าที่พึ่งพาการส่งออกไปยังสหรัฐฯ น้อยด้วยเช่นกัน

กลุ่ม 4 กลุ่มที่มีสัดส่วน RVC มากกว่าร้อยละ 60 และมีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ น้อย ได้แก่ เคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน เครื่องใช้ไฟฟ้าทำความร้อน ลวดและสายเคเบิล เครื่องแต่งกาย แบตเตอรี่ น้ำมันปาล์ม และเนื้อสัตว์แช่แข็ง อาจไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากกลุ่มสินค้าดังกล่าวผ่านเกณฑ์ ROO และเป็นกลุ่มสินค้าที่พึ่งพาการส่งออกไปยังสหรัฐฯ น้อย

หมายเหตุ มูลค่าการส่งออกไปยัง สหรัฐฯ มาก หมายถึง สินค้า 20 อันดับแรกที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐฯ มากที่สุดของไทย ใน ม.ค.-ก.ค. ปี 2568

4. ความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลง Supply Chain ของไทยเพื่อลดผลกระทบจากภาษีนำเข้าสหรัฐฯ

- **ความเข้มงวดเรื่องถิ่นกำเนิดสินค้า:** สหรัฐฯ อาจตรวจสอบที่มาของสินค้าเข้มงวดขึ้น ทำให้ผู้ส่งออกมีภาระเอกสารและต้นทุนเวลาเพื่อตรวจสอบสูงขึ้น โดยเฉพาะการใช้เวลาในการทำความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎถิ่นกำเนิดสินค้าของสหรัฐฯ (ROO)
- **ต้นทุนเทคโนโลยีสูง:** การทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ตามมาตรฐานโลก ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง เช่น RFID AI หรือ Blockchain ซึ่งใช้งบประมาณในการลงทุนสูงผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs บางส่วนอาจเข้าไม่ถึง เนื่องจากมีเงินทุนที่จำกัด
- **โครงสร้างห่วงโซาวัตถุดิบนำเข้า:** ไทยยังขาดอุตสาหกรรมต้นน้ำ-กลางน้ำในบางอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การยกระดับ RVC เป็นไปได้ยาก
- **ขาดแคลนบุคลากรด้านดิจิทัล:** ผู้ประกอบการยังไม่พร้อมใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และขาดแรงงานที่มีทักษะด้าน Data และ AI ในการบริหารจัดการ Supply Chain และการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)
- **อุปสรรคด้านกฎระเบียบ:** กระบวนการออกใบรับรองถิ่นกำเนิด Certificate of Origin (C/O) และขั้นตอนศุลกากรของไทยยังล่าช้าและซับซ้อน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก เพิ่มความยากและเวลาในการขนส่งสินค้า
- **ความเสี่ยงแข่งขันระยะยาว:** หากไทยปรับตัวช้า อาจถูกมองว่าเป็นประเทศทางผ่านสำหรับสินค้าสวมสิทธิ์ อาจเสียโอกาสการส่งออก และเสียโอกาสในการลงทุนจากประเทศคู่ค้า

5. โอกาสจากการเปลี่ยนแปลง Supply Chain ของไทยเพื่อลดผลกระทบจากภาษีนำเข้าสหรัฐฯ

- **โอกาสดึงดูดการลงทุน (FDI):** ความไม่แน่นอนทางการค้าโลกกระตุ้นให้เกิดการย้ายฐานการผลิตมาไทยมากขึ้น จึงเป็นโอกาสในการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมและนวัตกรรมใหม่ ๆ
- **เสริมสร้าง Supply Chain ที่แข็งแกร่งภายในประเทศ:** กฎถิ่นกำเนิดที่เข้มงวดเป็นแรงผลักดันให้ผู้ผลิตต้องเพิ่มสัดส่วนวัตถุดิบในประเทศเพื่อยกระดับสัดส่วน RVC ซึ่งช่วยเสริมสร้าง Supply Chain ที่แข็งแกร่งภายในประเทศ
- **ยกระดับอุตสาหกรรมสู่ความเป็นดิจิทัล:** เกณฑ์มาตรฐานจากคู่ค้าเป็นแรงผลักดันให้ไทยต้องเร่งใช้เทคโนโลยี Digital Supply Chain มาเชื่อมโยงและจัดการทุกขั้นตอนตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การจัดเก็บสินค้า ไปจนถึงการส่งมอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใสในระยะยาว และเพิ่มความแม่นยำในการทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)
- **สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจผ่าน Supply Chain ของสหรัฐฯ:** ใช้โอกาสจากความต้องการกระจายฐานการผลิตของสหรัฐฯ เข้าไปเป็นคู่ค้าหลักในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ เช่น อิเล็กทรอนิกส์ เหมืองแร่ และ EV เพื่อดึงดูดการลงทุนจากสหรัฐฯ และสร้างช่องทางการส่งออกที่มั่นคงในระยะยาว

6. ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับมาตรฐานการค้าและอุตสาหกรรมไทย

6.1 การปฏิรูปและยกระดับมาตรฐานข้อมูล โดยมุ่งเน้นการใช้ระบบดิจิทัล และการบูรณาการข้อมูล เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความโปร่งใสในการค้าระหว่างประเทศ

- **เร่งพัฒนาระบบ Electronic Certificate of Origin (e-C/O)** เพื่อออกใบรับรองถิ่นกำเนิดอิเล็กทรอนิกส์ และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานศุลกากรของประเทศคู่ค้า เช่น สหรัฐฯ เพื่อลดระยะเวลาการตรวจสอบ

- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกทั้งหมดผ่านระบบ National Single Window (NSW) เพื่อให้การตรวจปล่อยสินค้าและการออกเอกสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน มีมาตรฐาน และโปร่งใส
- จัดอบรมผู้ประกอบการให้เข้าใจถึงกฎถิ่นกำเนิดสินค้า (ROO) และการคำนวณสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม (RVC) ของสหรัฐฯ และจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลเพื่อให้บริการคำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการอย่างทั่วถึง

6.2 การสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการให้สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs หันมาลงทุนในเทคโนโลยีและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

- มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเทคโนโลยีเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยมอบสิทธิประโยชน์ทางภาษีและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ตลอด Supply Chain เพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือ SMEs และผู้ประกอบการให้ลงทุนในระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ระบบ Digital Supply Chain และ ระบบ Smart Factory เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต

6.3 การสร้างความเข้มแข็ง Supply Chain ภายในประเทศและยกระดับ RVC ของสินค้าไทย

- ส่งเสริมให้ผู้ผลิตใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนจากในประเทศมากขึ้น (Local Sourcing) และสนับสนุนการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ของผู้ผลิต เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตและ Supply Chain ครบวงจรในประเทศ ผ่านลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ และการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในสาขาที่มีศักยภาพ (เช่น ชีวภาพขั้นสูง อาหารแห่งอนาคต อิเล็กทรอนิกส์) เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ในอนาคต

6.4 สร้างความร่วมมือทางการค้ากับสหรัฐฯ โดยมุ่งเน้นการยกระดับความน่าเชื่อถือ และสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งกับสหรัฐฯ เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดของสินค้าไทย

- ดำเนินการยกระดับมาตรฐานและกระบวนการตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับในสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศคู่ค้า
- เร่งเจรจาความร่วมมือทางการค้ากับสหรัฐฯ โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพ เช่น สินค้าเกษตรแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยางพารา และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อสร้างช่องทางพิเศษในการส่งออกสินค้าอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดสหรัฐฯ ได้

การปรับตัวเปลี่ยนแปลง Supply Chain นี้ไม่ใช่แค่การลดผลกระทบจากภาษี แต่เป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมไทยสู่ระดับสากล ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างที่ยั่งยืน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

จัดทำโดย

นางสาวดุสิตา เนตรโรจน์
กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

แหล่งที่มาข้อมูล:

1. <https://tdri.or.th/2025/08/trump-tariffs-thai-impact-review/>
2. <https://www.trade.gov/rules-origin-substantial-transformation>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=nJOOqyzbeFg>
4. <https://tnsc.com/blog/tsrvctariff0925>
5. <https://www.pier.or.th/abridged/2025/11/>